

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการสอนบิดาต่อการรับรู้บทบาทของบิดาและการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารก กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดาที่มีบุตรคนแรกและมาเยี่ยมบุตรและมารดาที่อยู่ด้วยกันภายหลังคลอด ณ ตึกสูติกรรมหลังคลอดของโรงพยาบาลศูนย์ราชบุรี และโรงพยาบาลแม่และเด็ก ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 4 จังหวัดราชบุรี จำนวน 58 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 28 รายซึ่งจะได้รับการสอนจากผู้วิจัย และกลุ่มควบคุม 30 รายจะได้รับการสอนตามปกติจากพยาบาลประจำตึกสูติกรรมหลังคลอด ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2545 ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยายเป็น 3 ส่วนตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของกลุ่มตัวอย่าง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
$\bar{d}$	แทน	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการยอมรับสมมติฐาน
df	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณได้จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณได้จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างบิดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว ลักษณะครอบครัว และ ความคาดหวัง ในเพศบุตร

ลักษณะของประชากร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ				
น้อยกว่า 20 ปี	5	17.9	7	23.3
20 – 30 ปี	17	60.7	17	56.7
มากกว่า 30 ปี	6	21.4	6	20.0
รวม	28	100	30	100
อาชีพ				
รับราชการ	2	7.1	5	16.7
รัฐวิสาหกิจ	1	3.6	0	0
เกษตรกรกรรม	3	10.7	3	10.0
เลี้ยงสัตว์	1	3.6	1	3.3
ค้าขาย	4	14.3	3	10.0
พนักงานบริษัท	3	10.7	6	20.0
รับจ้าง	13	46.4	12	40.0
นักศึกษา	1	3.6	0	0
รวม	28	100	30	100
การศึกษา				
ประถมศึกษา	9	32.2	11	36.7
มัธยมศึกษา	11	39.3	14	46.6
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	2	7.1	2	6.7
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง /	2	7.1	0	0
อนุปริญญา				
ปริญญาตรี	4	14.3	3	10.0
รวม	28	100	30	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะของประชากร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน				
ต่ำกว่า 5,000 บาท	14	50.0	11	36.7
5,001 - 10,000 บาท	10	35.8	16	53.3
10,001 - 15,000 บาท	2	7.1	0	0
มากกว่า 15,000 บาท	2	7.1	3	10.0
รวม	28	100	30	100
ลักษณะครอบครัว				
ครอบครัวเดี่ยว	8	28.7	7	23.3
ครอบครัวขยาย	20	71.3	23	76.7
รวม	28	100	30	100
ความคาดหวังในเพศบุตร				
ตรงตามเพศที่ต้องการ	13	46.4	15	50.0
ไม่ตรงตามเพศที่ต้องการ	1	3.6	3	10.0
ไม่ได้กำหนดเพศที่ต้องการ	14	50.0	12	40.0
รวม	28	100	30	100

จากตาราง 1 พบว่า บิดากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.7 และ 56.7 ตามลำดับ มีอาชีพรับจ้างมากที่สุดร้อยละ 46.4 และ 40 ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 39.3 และ 46.6 ครึ่งหนึ่งของกลุ่มทดลอง มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.0 กลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.3 และส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยายทั้ง 2 กลุ่มคิดเป็น ร้อยละ 71.4 และ 76.7 สำหรับความคาดหวังในเพศบุตร ครึ่งหนึ่งของกลุ่มทดลองไม่ได้กำหนด เพศบุตรที่ต้องการไว้ คิดเป็นร้อยละ 50.0 และครึ่งหนึ่งของกลุ่มควบคุมได้บุตรตรงตามเพศที่ ต้องการ คิดเป็นร้อยละ 50.0

ส่วนที่ 2 การรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของบิดากลุ่มทดลอง ทั้งโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ($n = 28$)

การรับรู้บทบาทของบิดา ในการเลี้ยงดูบุตร	พิสัยของคะแนน ตามแบบสอบถาม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\bar{d}$
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ด้านร่างกายและจิตใจ	(17 - 85 คะแนน)	70.29	8.22	74.18	7.39	3.89
ด้านการปกป้องอันตราย	(9 - 45 คะแนน)	40.18	3.36	41.39	3.39	1.21
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการ	(6 - 30 คะแนน)	24.50	3.02	25.93	2.65	1.43
คะแนนรวม	(32 - 160 คะแนน)	134.97	13.06	141.50	12.33	6.53

จากตาราง 2 พบว่าการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของบิดากลุ่มทดลอง หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยก่อนการทดลองมีคะแนนรวมเฉลี่ย 134.97 หลังการทดลองมีคะแนนรวมเฉลี่ย 141.50 และมีผลต่างของคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 6.53

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้
บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของบิดากลุ่มควบคุม ทั้งโดยรวมและรายด้าน
($n = 30$)

การรับรู้บทบาทของบิดา ในการเลี้ยงดูบุตร	พิสัยของคะแนน ตามแบบสอบถาม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\bar{d}$
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ด้านร่างกายและจิตใจ	(17 - 85 คะแนน)	73.33	7.67	74.36	6.59	1.03
ด้านการปกป้องอันตราย	(9 - 45 คะแนน)	41.63	4.87	42.17	3.50	0.53
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการ	(6 - 30 คะแนน)	25.37	3.12	26.23	2.96	0.87
คะแนนรวม	(32 - 160 คะแนน)	140.33	14.05	142.76	11.45	2.43

จากตาราง 3 พบว่าการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของบิดากลุ่มควบคุม
หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร โดยรวมสูงกว่าก่อน
การทดลอง โดยก่อนการทดลองมีคะแนนรวมเฉลี่ย 140.33 หลังการทดลองมีคะแนนรวมเฉลี่ย
142.76 และมีผลต่างของคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.43

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร
โดยประเมินหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{d}$	SD	t-test	df	p-value
กลุ่มทดลอง	28	6.53	6.82	2.16	56	.017
กลุ่มควบคุม	30	2.43	7.54			

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่าผลต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร
ระหว่างบิดากลุ่มทดลองและบิดากลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร ของบิดากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งโดยรวมและรายด้านจำแนกเป็นรายด้าน โดยประเมินหลังการทดลอง 1 เดือน

การมีส่วนร่วมของบิดา	พิสัยของคะแนน	กลุ่มทดลอง (n = 28)		กลุ่มควบคุม (n = 30)	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านการดูแลทาง	(25 - 75 คะแนน)	61.71	7.96	54.16	10.42
ด้านร่างกายและจิตใจ					
ด้านการปกป้อง	(9 - 24 คะแนน)	22.64	1.89	20.47	3.11
คุ้มครองอันตราย					
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้	(6 - 18 คะแนน)	15.82	1.63	15.13	2.18
และพัฒนาการ					
คะแนนรวม	(39 - 117 คะแนน)	100.17	10.11	89.76	13.88

จากตาราง 5 พบว่าการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรของบิดากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง 1 เดือน บิดากลุ่มทดลองมีคะแนนรวมเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร 100.17 ส่วนบิดากลุ่มควบคุมมีคะแนนรวมเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร 89.76

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร ระหว่างบิดากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยประเมินหลังการทดลอง 1 เดือน

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{d}$	SD	t-test	df	p-value
กลุ่มทดลอง	28	100.17	10.11			
				3.24	56	.001
กลุ่มควบคุม	30	89.76	13.88			

*p < .05

จากตาราง 6 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรใน
กลุ่มทดลองมีค่าสูงกว่าบิดากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05